

• ELEGANT

Mărturie în lăpura de pe-lea douăzeci
de ani, Dominique Loreau este pă-
nărea de ingrijoră de viață a său sălă-
ciu. În ceea ce se bucură pe principiul
“moral”, el îl aplică în toate domenii-
ele de la materie până la spirit. Puri-
tatea și armonia, golește-ți gâtulicul,
încântă la rumpărăturile compulsaive,
aduce frugal, îngrijește-ți corpul și
ințelește-ți celălău și spiritul.
El nu văd în el o să umără bine *chez vous la
sorte de à la fois en vous*. Dominique
Loreau transpune principiile Orientului
către Occident, plecând de la dijionul
depuțier care spune că: „Perfecționarea
nu e ceea ce îți face lucruri neobișnuite,
ci îți face lucruri obișnuite într-un
mod neobișnuit.”

Creat cu pasiune și savoir-faire. Un volum Baroque Books & Arts®.

Dominique
Loreau

Arta RAFINAMENTULUI

Termenul „refinement” în sensul său presență, trezește de
odată următoarele imagini: lux, bunăstare,
confort, somptuositate, extravaganta, fast, grandioare,
magie, risipire, ostentatie, esență, rafinare, rafina-
ment, strălucire, poartă, ostentatie, prestigiu?

Bani, avea, sănătatea, sănătatea, bunăstare,
confort, somptuositate, extravaganta, fast, grandioare,
magie, risipire, ostentatie, esență, rafinare, rafina-
ment, strălucire, poartă, ostentatie, prestigiu?
— traducere din limba franceză de
MARIA ZOICAȘ

Sau mai degrabă...

Timp, răgaz, frumos, rafinat, hedonism, rafin-
ament, pasiune, frivolitate, simplitate, singărie?

Luxul este calea pe care o urmărești să te sim-
plificați, ține doar de simbolul valoilor, de bun-gust, de
attitudine, de o stare de spirit și de inteligență, de o anumită
manieră de a consuma și de a concepe viață. Luxul și
simplitatea nu sunt încompatibile. Astăzi să fie care? Nu
sunt sănătatea, trivă, viață este cu atât mai
luxosă, cu atât mai frumoasă, cu atât mai
răbdătoare, cu atât mai interesantă. Cu atât mai
deosebită, cu atât mai interesantă.

Înseamnă, în cele din urmă, să nu fii atașat de cimic, nici măcar de simplitate, și să te simți în largul tău criunde – și într-o cecinărie uitață de lume, și într-un hotel de cinci stele. Înseamnă să ajungi la un nivel la care astfel de lucruri nu mai au importanță. Înseamnă să profi pe deplin de fiecare clipă, acceptând că toate au un sfârșit. Și singura cale prin care poți să ajungi la acest nivel este să trăiești lucid și detasat. Liber de orice, inclusiv de tine însuți.

CELE
DE
LUX

Tot sătem răduși, Seth Godin
Călăuă rădejilă, Jean d'Ormesson
Bunătatea măncarei: Encyclopédie de stil, eleganță și luxurie-viata, Sabine Demuelle
Bunătatea măncarei la masă, Israël Taharé

Arta de a cinea astăzi, S. N. Behrman

In mănuile lui Gault, Patricia Gaëté

Crișul săză, Dean Butt et al.

Snobismul: O chestiune de cunoscătorie, Adèle van Reeth & Rachael Enthoven
Gaudă, Gijs van Hensbergen

Bizant, O lume punctată, Israël Taharé

Cum se înțelege luxul, volum colectiv

Fericirea trăiește în găduri și lux, Dominique Loraux

Arta de a pune luxurile în locuri, Israël Taharé & Dominique Loraux

Arta cunoscătorie, Dominique Loraux

Arta fragedă și a voluptății, Dominique Loraux

Arta luxelor, Dominique Loraux

Arta complicită, Dominique Loraux

CUPRINS

Prolog	5
Omenirea românească. Aruncă	
1. Luxul – nu atât o chestiune de mijloace, cât o stare de spirit	7
2. Arta de a cheltui inteligent	25
3. Obiectele artizanale și cele făcute pe comandă, antidot pentru bling-bling	47
4. Importanța calității	57
5. Cum se recunoaște calitatea	69
6. Eleganță: simplitate și rafinament	79
7. Luxul e un stil cu adevărat personal	87
8. Să locuiești într-un spațiu natural și liber	95
9. Luxul de a defini puține obiecte	103
10. Cum să-ji îmbogățești viața prin frumusețe	115
11. Să-ți oferi în fiecare zi un scurt moment de lux	125
12. Utilitatea ocupațiilor inutile	137
13. Să călătorescă cu un scop	151
14. Să trăim în armonie cu ceilalți	165
Dacă vrei să devii un om de lux, urmărește aceste reguli	
Concluzie	175

Tot ceea ce trebuie să poată bărbatul idealul, Oliver Kahn

J'AVOIR-VIVRE®*

Colecție coordonată de Dana MOROIU

Dominique Loreau
L'ART DE LA DÉLICATESSE
© Dominique Loreau, 2016

© Baroque Books & Arts®, 2017

Imaginea copertei: Ana WAGNER
Concepție grafică © Baroque Books & Arts®
Redactor: Ines HRISTEA
Corector: Rodica CREȚU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LOREAU, DOMINIQUE

Arta rafinamentului / Dominique Loreau;
trad. din lb. franceză de Maria Zoicăș. - București: Baroque Books & Arts, 2017
Conține bibliografie
ISBN 978-606-8564-86-9
I. Zoicăș, Maria (trad.)

1

Tiparul executat de Monitorul Oficial R.A.

Niciun fragment din această lucrare și nicio componentă grafică nu pot fi reproduse fără acordul scris al deținătorului de copyright, conform Legii Dreptului de Autor.

bune de scris, să găsim ce înțelesem bine „lux”. Poate să ne mulțumă, să călătoreștem împreună... terenuri străine, să ne întâlnim cu oameni și mediuuri noi, să cunoaștem oamenii de lux și să văd ce se poate să facă în lux. Ești nu cunoscătorii de lux, dar astăzi te poți întâlni pe lumea în primul rând de lux, care este vorba nu despre lux, ci despre o viață care conține luxuri și luxuri, care sunt cunoscute și cunoscute. Sunt cunoștințe șine care sunt în luxuri, și luxuri care sunt în luxuri. Ești într-o stare de o stare de lux, unde e o stare de luxuri, unde e o stare de luxuri.

PROLOG

Termenul „lux”, comun prin excelență, trezește de îndată următoarea întrebare: cum poate fi definit?

Bani, avere, abundență, belșug, bogăție, bunăstare, confort, somptuozitate, extravaganță, fast, grandoare, huzur, risipă, îndestulare, prisosință, opulentă, rafinament, strălucire, pompă, splendoare, ostentație, prestigiu?

Sau mai degrabă...

Timp, răgaz, libertate, nonșalanță, hedonism, rafinament, pasiune, frivolitate, simplitate, gingăsie?

Luxul este câte puțin din fiecare și, asemenea simplității, ține doar de simțul valorilor, de bun-gust, de atitudine, de o stare de spirit modelabilă, de o anumită manieră de a consuma și de a concepe viața. Luxul și simplitatea au fost dintotdeauna considerate incompatibile. Așa să fie oare? Nu, dimpotrivă: viața este cu atât mai luxoasă, cu cât este mai simplă. Si mai trebuie, pentru a ne

pune de acord, să definim ce înțelegem prin „lux”. Produse de marcă, de calitate, lucrate de mâna... termenii evocă, pentru majoritatea oamenilor, atributele imediate ale luxului tradus în bunuri de consum. Dar oare se poate trăi „în lux”, fără un cont gras în bancă? Da, din fericire, se poate. Tocmai despre acest tip de lux este vorba în paginile următoare. Sunt convinsă că, la fel ca multe alte lucruri în viață, luxul ține doar de simțul valorilor, de bunul-gust, de atitudine, de o anume manieră de a consuma și de a concepe viața.

Fiecare om seamănă, în fond, cu ceilalți: are nevoie de securitate, de mici plăceri, de un sens pe care să-l dea proprietiei vieții. Dincolo de o definiție moralizatoare, culpabilizatoare sau tabu, am putea fi tentați să spunem că luxul se rezumă la a fi fericit, la a fi bine și „doar” la a fi. Altfel spus, luxul este, mai presus de toate, o chestiune de alegeră și de atitudine, o stare de spirit, care se cultivă; nu în ultimul rând, luxul este arta de a-ți trăi viața deplin, cu eleganță și simplitate. Această formă de lux nu este un vis inaccesibil, ci se învață, se educă, se dobândește.

LUXUL – NU ATÂT O CHESTIUNE

Când evocă lucru, oamenii se gândesc mai întâi la ceea ce
sunt DE MIJLOACE, CÂT O STARE DE SPIRIT.
Ceațăzim pe coasta Antarctică. Dar lucru înseamnă mult
mai mult! Să simțezi banii sunt necesari. Fără ei, niciun
fel de liberate n-ar fi posibilă. În plus, este nevoie de o
sumă minimă pentru a-ți plăti și simplul drept de a trăi
(impozite, asigurări, electricitate, apă, hrană, îmbrăcăminte...). Dar puținul e de ajuns dacă e chivernisit. Luxuriile
și fericirea nu au nimic de-a face cu măritarea contului dñe
bancă. Poți să duci o viață luxoasă fără să dispui de mijloace materiale. La fel cum poți să fii bogat și să duci o viață
de sclav. Căci să trăiești bine nu e doar o chestiune de mijloace, ci înseamnă să întreți o relație sănătoasă cu banii și
să-i folosești în mod responsabil. Este o chestiune de gust,
de discernământ și de inteligență. E perfect posibil să duci
o existență elegantă și rafinată și fără să fii bogat.

Când evocă luxul, oamenii se gândesc mai întâi la consum: la o mașină frumoasă, la un hotel de 4 stele sau la o croazieră pe coasta Antarctică. Dar luxul înseamnă mult mai mult! Să fim sinceri: banii sunt necesari. Fără ei, niciun fel de liberate n-ar fi posibilă. În plus, este nevoie de o sumă minimă pentru a-ți plăti și simplul drept de a trăi (impozite, asigurări, electricitate, apă, hrana, îmbrăcăminte...)! Dar puținul e de-ajuns dacă e chivernisit. Luxul și fericirea nu au nimic de-a face cu mărimea contului din bancă. Poți să duci o viață luxoasă fără să dispui de mijloace materiale, la fel cum poți să fii bogat și să duci o viață de sclav. Căci să trăiești bine nu e doar o chestiune de mijloace, ci înseamnă să întreți o relație sănătoasă cu banii și să-i folosești în mod responsabil. Este o chestiune de gust, de discernământ și de inteligență. E perfect posibil să duci o existență elegantă și rafinată și fără să fii bogat.

Până să existe banii...

Până să existe banii... se făcea schimb: un serviciu pentru un alt serviciu, un pește pentru câteva legume. Abia mai târziu, pentru a evita neînțelegerile, oamenilor le-a venit ideea să creeze ceea ce numim azi „bani”. Așadar, valoarea lucrurilor înseamnă ce suntem dispuși să oferim în schimbul banilor. Dar banii sunt o convenție pe care ne-am fixat-o noi însine în raport cu toate celelalte. Ceea ce e valoros pentru unii nu e neapărat valoros și pentru ceilalți. Doar noi însine putem să spunem ce e și ce nu e valoros pentru noi.

Oricum, un lucru e sigur: în principiu, banii nu ar trebui să servească decât la „ungerea mecanismelor cotidiene”. Toinette Lippe, autoare celebră a unei cărți despre simplitate, spunea că nu ține cont niciodată de cât cheltuieste, însă, în schimb, nu cumpără decât ce-i trebuie și niciodată mai mult decât poate să consume. Așadar, luxul înseamnă să nu fii sclavul banilor, să nu ai datorii, dar să ai mijloacele de a-ți asigura o bătrânețe cât de cât confortabilă, să nu ajungi nevoiaș (fericirea este imposibilă fără securitate) și să ai cu ce să-ți oferi mici plăceri, din când în când, fără să fii obligat să-ți numeri fiecare bănuț.

KK sau luxul fără bani KK este o prietenă pe care am cunoscut-o într-o cafenea din Kyoto. Mă fascinează: nedorind să se atașeze de un

singur loc, din șase în șase luni ea se mută în alt apartament vechi, echipat cu tatami și închiriat cu luna; practică simultan două meserii cu jumătate de normă, ca să nu se plătisească, și spune că nu ține decât la două obiecte: la tigale și la crătiș (ca să nu se complice cu aparate electrocasnice, precizează ea). Nu are acasă decât o măsuță și un futon. Își agață hainele direct de marginea dulapului, care nu are uși. Nu o interesează bunurile materiale, dar se plimbă întruna, singură, prin orașul pe care-l adoră și căruia îi cunoaște toate colțisoarele, oprindu-se, din când în când, să-și mănânce gustarea (*o-bento*), pregătită de-acasă, sau să-și savureze ceaiul din termos. Are gesturi elegante, vorbește pe un ton liniștit, citește Shakespeare și Tanizaki și își parfumează gâtul cu un strop de pudră de tămâie Kyara. Are două kimonouri *vintage*, cumpărate pe credit și pe care probabil că le va vinde la un moment dat, ca să meargă la Paris. KK are o viață liberă.

ARTA RAFINAMENTULUI

OSCAR WILDE, *Atenție!*

Să trăiești purtându-ți de grijă: o placere convenabilă și satisfăcătoare
Să trăiești purtându-ți de grija este una dintre plăcerile pe care, din nefericire, oamenii ocupăți să câștige, în permanență, din ce în ce mai mulți bani nu le cunosc. Având în vedere că luxul este strâns legat de un simț al valorilor, el poate să însemne, pentru unele persoane, o manieră

specială de a trăi: și anume, să trăiești cu tabiet. Să ții la obiectele și la deprinderile tale face parte dintre acele mici plăceri gratuite și minunate, care ne reîntregesc. Să trăiești cu îngrijire poate însemna, de exemplu, să anticipezi, cu creionul și hârtia în mâna, orice eveniment (ținuta de seară, conținutul valizei pentru un weekend, aperitivul pregătit pentru prietenii...), după care să păstrezi listele respective. Ele vor putea fi refăcute, refolosite și s-ar putea dovedi foarte utile în ajunul unei plecări hotărâte în ultimul moment.

Arta de a ști să folosești puținul cu stil

„Pentru mine, luxul nu înseamnă să cumperi lucruri scumpe; înseamnă să trăiești în aşa fel încât să apreciezi orice lucru.” OSCAR DE LA RENTA

Ca să trăiești luxos nu ai neapărat nevoie de bani. În schimb, trebuie să știi să cheltuiesti în mod intelligent și să-ți dorești puține lucruri; pentru asta însă, îți trebuie discernământ, un strop de nebunie și mai ales informații – cum ar fi, de pildă, că există carduri pe care se acumulează mile (de ce să plătești în numerar și să pierzi astfel călătorii gratuite?) și care-ți permit să-ți oferi o călătorie „gratuită”, până la celălalt capăt al lumii, o dată la doi sau trei ani. Am o prietenă care nu dispune de mulți bani (este artistă!), dar

duce o viață luxoasă: în fiecare primăvară își oferă câteva săptămâni în Sicilia. E-adevărat, căsuța pe care o închiriază acolo oferă doar confortul cel mai rudimentar, are bucătăria afară, iar la singura fereastră a dormitorului nu există perdele, dar prietena mea se trezește cu spectacolul mării în față și cumpără măslini de la vecini. Când e la Paris, nu șovăie să fugă o zi până la Londra, ca să viziteze o expoziție: un program de alertă instalat pe calculator îi anunță toate promoțiile, printre care și bilete incredibil de ieftine la trenurile Eurostar.

Un alt ritual zon și va crea o binevenită disociere de agitația și vicii cotidiene. Uneori, e nevoie de foarte puțin ca să transformăm gesturile cotidiene în ceva frumos și solemn.

Să sporești valoarea anumitor lucruri
fără să cheltuiesti vreun ban

„Oamenii de azi cunosc prețul fiecărui obiect și nu cunosc valoarea niciunui.” OSCAR WILDE, Aforisme

Se spune că Sen no Rikyū, marele maestru japonez al ceremoniei ceaiului, este primul om care a creat valoarea lucrurilor, transformând, de exemplu, un simplu coș din răchită într-un vas decorativ pentru camera ceaiului. Înaintea lui, la servirea ceaiului se foloseau doar obiecte prețioase, rare și scumpe, aduse de pe meleaguri îndepărtate. El a arătat poporului japonez că valoarea lucrurilor nu ține de bani, ci de atitudine și de apreciere. Întru ilustrarea

acestei teorii, expoziția pe tema luxului, de la muzeul londonez „Victoria and Albert”, a prezentat un serviciu de ceai nici foarte scump, nici foarte decorativ, însă original, căci numără trei cești de forme diferite, menite, fiecare, să pună în valoare anumite arome de ceai. Pentru cunoscători, acest set este de neînlocuit și dovedește că luxul poate să aibă o altă valoare decât aceea comercială: pur și simplu, înseamnă plăcerea de a-ți cultiva anumite pasiuni, precum aceea pentru ceai, și hotărârea de a folosi obiectele în mod original și creativ.

Zen sau respectul față de obiecte

În general, ceremonia ceaiului necesită obiecte de mare preț. Totuși nu obiectele în sine, ci respectul față de fiecare dintre ele înfrumusețează ceremonia. Acest ritual poate fi desăvârșit chiar folosind obiectele cele mai modeste. A demonstrat-o un maestru al ceaiului care le-a cerut invitaților să ghicească de unde este bolul, la prima vedere, foarte vechi, în care le servise ceaiul. Nimeni nu a știut să răspundă, însă nu mică le-a fost mirarea când au aflat că bolul provine... dintr-o piață de vechituri din Paris! Costase doar 1 euro. Iar vasul cu apă fusese descoperit tot într-o asemenea piață, dar din Italia. Iată încă o dovadă că, aşa cum ne învață zenul, ca să dăm valoare unui obiect e suficient să-l folosim cu respect și cu dragoste.

Gesturile frumoase pot să schimbe
valoarea unei clipe

Când vreți să vă însușeți ceaiul cu o prăjitură, ce-ar fi să vă comportați ca și cum ați lua parte la o ceremonie privată? După ce ați gustat prăjitura, folosiți, în locul ceștii de ceai obișnuite, un bol în care ați dizolvat mai înainte puțină pudră de ceai verde în apă caldă și țineți-l cu ambele mâini când beți, ca într-o ceremonie adevărată. Gestul va transporta în ambianța nemaipomenit de relaxantă a acestui ritual zen și va crea o bine-venită disociere de agitația vieții cotidiene. Uneori, e nevoie de foarte puțin ca să transformăm gesturile cotidiene în ceva frumos și solemn.

Dragostea pentru lucrurile care poartă amprenta timpului

„Dragostea lui Ozu pentru obiecte era la fel de importantă pentru el ca personajele sau dialogurile: reprezenta, pur și simplu, dragostea pentru viață.”

WIM WENDERS, *Ozu*

„Ochii nu pot să percepă anumite valori. Numai inima poate asta...”, spunea Micul Prinț. Bolul de supă ciobit și îngălbenit al bunicului este una dintre piesele de veselă preferate ale mamei mele. Ține la el mult mai mult decât la